

Περίληψη

Υπάρχει ένας πολύ περιληπτικός τρόπος να συνοψίσουμε το βασικό μήνυμα αυτής της μελέτης. Ο Μαρξ, στα ώριμα γραπτά του, υπογραμμίζει κάτι που απουσιάζει από όλες τις ετερόδοξες προσεγγίσεις του καπιταλισμού: *τη σύλληψη της αξίας ως κοινωνικής σχέσης*. Στο μαρξικό σύστημα οι έννοιες της αξίας, του χρήματος, του κεφαλαίου, της ιδεολογίας, της χρηματοπιστωτικής σφαίρας και της πάλης των τάξεων συνδέονται συστηματικά μεταξύ τους. Σε γενικές γραμμές, αυτός ακριβώς ήταν ο στόχος της έρευνας του παρόντος βιβλίου.

Από αυτή την άποψη, το χρέος ως κοινωνική κατηγορία υπάγεται στην έννοια του κεφαλαίου. Έχουμε εδώ μια σημαντική εννοιολόγηση με πολλές και κρίσιμες συνέπειες για την κατανόηση του καπιταλισμού. Η πιο συγκεκριμένη μορφή του κεφαλαίου ήταν πάντα ένας χρηματοπιστωτικός τίτλος συνδεδεμένος με μια υποχρέωση. Επομένως, το χρέος έχει κεντρική σημασία και αυτό όχι μόνο επειδή η δημιουργία του διέπεται από τη δυναμική του κεφαλαίου. Σ' ένα αφηρημένο επίπεδο, το κεφάλαιο περιλαμβάνει τη σχέση δανειστή - οφειλέτη και προσλαμβάνει τη μορφή ενός χρηματοπιστωτικού τίτλου.

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές είναι σύνολα συναλλαγών που διαμεσολαβούν τη φετιχιστική πραγματοποίηση και εμπορευματοποίηση των σχέσεων εξουσίας. Δεν αποτελούν το «θηρίο της κερδοσκοπίας», αλλά την αναγκαία προϋπόθεση για την οργάνωση της καπιταλιστικής κυριαρχίας. Εδώ ακριβώς εισάγεται η προβληματική του κινδύνου και η έννοια της κυβερνησιμότητας.

Η χρηματοπιστωτική σφαίρα και η «διαχείριση κινδύνου», σε συνδυασμό με ένα ορισμένο τρόπο χρηματοδότησης, καθίστανται μια τεχνολογία εξουσίας, που διασφαλίζει την αναπαραγωγή των καπιταλιστικών σχέσεων εξουσίας.

Για τον λόγο αυτό, αμφισβήτηση της «χρηματιστικοποίησης» δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο ως αμφισβήτηση του καπιταλισμού.